

16/2001. (III. 3.) FVM rendelet
a Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat kiadásáról

2.5. Fogatokra vonatkozó rendelkezések

- 2.5.1. Rakodásnál az igavonó állat istrángját vagy jármát le kell venni.
- 2.5.2. Lovak befogásakor, a lovak közelében csak a befogást végző személy tartózkodhat. Fogatolt jármű hajtását csak az állattal bántani tudó, a hajtásban jártas és a külön jogszabályban (8.2.24.) előírt járművezetői igazolvánnyal rendelkező munkavállaló végezheti.
- 2.5.3. Olyan állatot, amely a közelébe jutó személyek testi épségét veszélyezteti, közúton közlekedő járműbe fogni tilos.
- 2.5.4. Fogatolt járművek vontató állatait őrizetlenül hagyni tilos.
- 2.5.5. A kocsi a terhet egyenletesen elosztva, lépcsőzetesen, ledőlés és billenés ellen biztosítva kell elhelyezni.
- 2.5.6. Fogatolt járművet mindig csak hátulról szabad megtojni, előlről húzni tilos.
- 2.5.7. A lószerszámok állapotát az arra kijelölt személynek rendszeresen ellenőriznie kell. Csak ép és biztonságos lószerszámokat szabad használni.
- 2.5.8. Elindulás előtt ellenőrizni kell a rögzítőfék működőképességét, a biztonságos ülőhely kialakítását, a kerekek (gumik) megfelelését.

4.5. Állatok szállítására vonatkozó általános rendelkezések

4.5.1. Az állatok szállítási módjának, körülményeinek, az állatszállító járműveknek meg kell felelniük az állatok szállítására, a közlekedésbiztonságra és a felépítmény kialakítására vonatkozó külön jogszabályban (8.2.12., 8.2.32., 8.2.42., 8.2.43.) foglaltaknak.

4.5.2. A 4.5.1. pontban meghatározott feltételeken túl, az állatok szállítására kialakított járművel szemben támasztott további követelmények a következők:

- a) a jármű megengedett teherbírását a járművön jól láthatóan fel kell tüntetni;
- b) a járművön, az állatok tereléséhez szükséges eszközök (terelődeszka, villamos ösztöke stb.) biztonságos elhelyezésére megfelelő helyet kell kialakítani;
- c) a felépítmény legyen csurgásmentes, zárt padozatú, oldalai térelzáró szerkezettel (pl. ponyvával beállíthatóan takarható felület) legyenek ellátva, és felülről, valamint a menetirány szerinti homlokfalán fedhető legyen. A felső fedés kötetlen tartású állatok szállítása esetén zárja ki a felfelé való kitörés lehetőségét;
- d) a felépítményen megfelelő szellőzési lehetőséget kell biztosítani;
- e) a felépítmény hátfalán legyen ajtó, vagy a hátfal lehajtható legyen;
- f) a felépítmény könnyen takarítható, fertőtleníthető, szükség esetén szétszedhető legyen, és tegye lehetővé a mosóvíz, fertőtlenítőszer akadálytalan eltávolítását.

4.5.3. A nagytestű állatokat szállító járművekre vonatkozó rendelkezések:

- a) a felépítmény 1,6 m magas, ferdén befelé zsaluzott szellőzőnyílásokkal ellátott oldalfalában, a rakodóajtó előtt - az állatok farmagasságában (nagytestű állatoknál 1,2-1,4 m közötti magasságban) - a biztosító rúd behelyezésére alkalmas helyet kell kiképezni (a biztosító rúd nem helyettesíti a szállítás közben alkalmazott zárószervezetet, a lenyitható oldal- vagy hátsó falat);
- b) kötött tartású állatok (kivéve a sportlovak) szállításához, az oldalfalakban végigmenő acélrúd, csőborda vagy a fenéklap külső szélében az állatok kívülről történő megkötését biztosító karikák legyenek;
- c) a padozat 0,6 m magas zárt peremmel csatlakozzon az oldalfalhoz.

4.5.4. A sportlovakat szállító járművekre vonatkozó rendelkezések:

- a) a járművön legyen mellvéd-, oldal- és farpalánk (ezeket minden sorban ki kell alakítani, ha a járművön két vagy több sorban lehet lovakat szállítani);
- b) minden mellvéd- és farpalánk között keresztfolyosó és ezek végein a felépítmény oldalfalában létrával ellátott, legalább 0,6x1,0 m-es búvóajtó legyen;
- c) az oldalsó falak a célnak megfelelően (bőrrel, habszivaccsal stb.) fedettek legyenek;
- d) a nagy távolságra szállító járművet felhajtóval vagy összerakható szükségfelhajtóval kell ellátni;
- e) a járműnek kettős deszkapadozata legyen, keresztirányú alsó és hosszirányú felső réteggel.

4.5.8. Az állatok szállító járműre rakodásához használt állatfelhajtóra vonatkozó rendelkezések:

- a) legyen alkalmas mind a far-, mind az oldalrakodáshoz. A vontatható állatfelhajtó csak farrakodásra alkalmas;
- b) az állatfelhajtó - 1,0-1,4 m magas szállító jármű padozatot figyelembe véve - korláttal ellátott, 4,0-4,5 m hosszú, 1,5 m széles állatfolyosóból és a d) pont szerinti 0,5 m széles személyfolyosóból álljon. A kialakítására a vonatkozó szabványban (8.3.12., 8.3.13.) foglaltak az irányadók;

c) ha az állatfelhajtó korlátja és a jármű oldal- vagy hátsó fala közötti távolság 0,3 m-nél nagyobb, akkor ide korlátot vagy hégagzárót kell alkalmazni;

d) ha az állatok fel- vagy lehajtása a személyzet egyidejű mozgásával történik, akkor az állatfelhajtót állat- és személyfolyosóra kell osztani és a kettőt gépfonattal borított korláttal vagy más biztonságos módon kell elhatárolni egymástól;

e) az állatfelhajtó padlózata csúszásgátló kialakítású legyen, amennyiben fából készül, úgy azt 0,3 m-enként a haladási irányra merőlegesen felerősített 0,033x0,048 m-es keresztmetszetű bordázattal kell ellátni, a padozat teljes szélességében. A padozaton 0,01 m-nél szélesebb rések nem lehetnek;

f) az állatfelhajtó szállítóeszközhöz kapcsolódó vége - az áthidaló szerepét is betöltő - lehajtható ajtóval legyen ellátva. Az áthidaló legalább 0,5 m-es szakasza a járművön fekdjön fel; az áthidalón, valamint annak csatlakozásánál 0,01 m-nél szélesebb rés ne legyen. A járművel egybeépített állatfelhajtót nem kell ajtóval (áthidalóval) ellátni;

g) az állatfelhajtó és az áthidaló névleges teherbírása a felhajtóra egyidejűleg terelhető állatok összsúlyának megfelelő legyen;

h) a vasúti rakodáshoz alkalmazott állatfelhajtó ajtaja (áthidalója) oldalirányú erőhatásra (pl. a vasúti kocsi véletlen elmozdulására) kapcsolódjon szét;

i) a mozgatható állatfelhajtót a felbillenés és elmozdulás megakadályozására, lehajtható támasztókkal kell ellátni; amennyiben az állatfelhajtónak nincs rögzítőfékje, akkor rögzített féksarukat kell alkalmazni;

j) változtatható magasságú állatfelhajtó támasztó szerkezete tegye lehetővé az 1,0-1,4 m közötti magasság fokozat nélküli beállíthatóságát és a beállított helyzetű állatfelhajtó biztonságos rögzítését;

k) a vontatható állatfelhajtó - amennyiben az közúton történő vontatásra alkalmas - feleljen meg a külön jogszabályban (8.2.32.) foglaltaknak;

l) az állatfelhajtó kialakítása tegye lehetővé a rendszeres tisztíthatóságot és fertőtleníthetőséget.

4.5.9. Vasúti szállításkor a rendes nyomtávú vágány esetén a rakodó alsó szintje a sínkoronaszint fölött 1,22 m-re, felső szintje 2,3 m-re alakítandó ki, és a vágánytengelytől való távolsága min. 2,20 m legyen.

4.5.9.1. A szállítás megkezdése előtt meg kell vizsgálni a rakfelület állapotát, a rögzítőelemek, a ketrecek, a kötélzet, az oldalmagasítók és a rács épségét.

4.6. Szarvasmarha és ló szállítására vonatkozó rendelkezések

4.6.1. A veszélyes (nyugtalan, támadóan viselkedő, szilaj, rúgós, harapós) állatok vezetését és mozgását csak az arra kijelölt személyek végezhetik.

4.6.2. Az állatok felhajtási területén a gyalogosan közlekedők részére az elszabadult állatok ellen védelmet nyújtó, erős korláttal elhatárolt védőterület legyen.

4.6.3. Az állatokat a járműre történő felhajtáshoz és szállításához, megfelelő szilárdságú kötőfékekkel vagy láncsal kell ellátni. A kötetlen tartású állatok, illetve borjak rakodását a gondozók végézzék.

4.6.4. A szállítóeszközökbe csak akkor szabad megkezdeni az állatok berakását, ha a szállítandó állatok csoportja már teljes.

4.6.4.1. A hím állatokat (bikákat, méneket) külön csoportba kell rakni.

4.6.4.2. A vegyes szállítmányt úgy kell összeállítani, hogy az ökrök (heréltek) a tehenekkel (kancákkal) kerüljenek egy csoportba.

4.6.4.3. Ha a szállítmány nagysága megengedi, az állatokat nemenként szétválasztva kell berakni a szállítóeszközökbe.

4.6.4.4. Az állatokat a szállítóeszközön két oldalról ki kell kötni. A berakást (rögzítést, kikötést) folyamatosan kell végezni.

4.6.4.5. Vasúti szállítás esetén az állatokat úgy kell elhelyezni, hogy a kísérő közöttük biztonságosan közlekedhessen.

4.6.4.6. A támadó viselkedésű (nyugtalan, szilaj, rúgós, harapós) állatokat a vasúti kocsiba rakásig elkülönítve és biztonságosan kikötve kell várakoztatni.

4.6.4.7. A támadó viselkedésű szarvasmarha (bika) vezetését két kioktatott személynek kell végeznie, az orrkarikába kapcsolt vezetőrúddal és a fejre erősített kötéllal. A vezetőknek az állat két oldalán kell elhelyezkedniük. A vezetés feszesen tartott kötéllal történjen, figyelemmel a letiprás veszélyére.

4.6.4.8. Orrkarika vagy orrcsipesz nélkül a veszélyes állatot csak lábkötéssel szabad vezetni.

4.6.4.9. Vasúti szállítás esetén a veszélyes állatot a vasúti kocsiban úgy kell elhelyezni, hogy az állat magában és más állatban kárt ne tehessen. A kocsi másik oldalában csak nyugodt természetű állatot szabad elhelyezni.

4.6.4.10. Veszélyes állatok szállítását a szállítási okmányokon jól láthatóan, feltűnő színnel jelezni kell.

4.6.4.11. Lovakat csak kötőféken szabad vezetni, legfeljebb négyesével összekötve.

4.8. Lótenyésztésre vonatkozó rendelkezések

4.8.1. Lóistállóban állatgondozóként csak a 18. életévét betöltött, külön jogszabály (8.2.22.) szerint egészségileg alkalmas, a szükséges szakismerettel rendelkező és a munkavégzés veszélyeire kioktatott személyt szabad foglalkoztatni.

4.8.2. A lovasiskolának - 18 éven aluli dolgozó foglalkoztatása esetén - meg kell határoznia a foglalkoztatás feltételeit (szakmunkás-képesítés, orvosi alkalmassági vizsgálat stb.).

4.8.3. Az istállóban az állatgondozónak a lóállásba történő belépés előtt a lovat nevéen kell szólítani, és csak azután szabad belépnie, ha meggyőződött a ló nyugodt viselkedéséről.

4.8.4. A ló ápolására vonatkozó főbb szabályok:

a) a ló fara mögé még ápolás céljából sem szabad állni;

b) a hasi részeket kellő óvatossággal kell csutakolni. Az érzékeny, csiklandós lovaknál ezt a munkát mindenkor a ló állandó gondozójának kell végeznie;

c) a hátsó láb felemelése előtt a far irányába fordulva, szorosan a far mellé kell állni, a lábat felülről lefelé végig kell simítani;

d) a ló úsztatását (úsztatva fürdetés) csak úszni tudó és ezzel a munkával megbízott személy végezheti. Úsztatás közben a ló hátán ülni nem szabad;

e) rúgós és harapós ló patkolásához kalodát vagy pipát kell használni. A patkoláshoz durva természetű és erős szájú lovak esetében feszítőzablát kell alkalmazni;

f) a patkók tűzi munkálatainak elvégzése során a munkahelyen csak azok a személyek tartózkodhatnak, akik e munkában részt vesznek. A patkolóvasnyújtó gép közelében idegen személyek nem tartózkodhatnak. A gépen csak az erre betanított munkavállaló dolgozhat;

g) a harapós lovakat - kiselejtezéssig - kétszárú kötőfékkal kell a jászolkarikához kötni.

4.8.5. Lovagolni csak nyeregben és olyan csizmában szabad, amelynek talpa a sarokig sima. Lóra felügyelet nélkül csak lovaglásban megfelelő jártassággal rendelkező személynek szabad ülnie. Lovat a nyeregben ülve vezetőszáron a másik ló mellett vezetni nem szabad.

4.8.6. A munkalovaglás során elszabadult ló elfogásáig a lovaspályát szabaddá kell tenni. A lóról ledobott lovat elsősegélyben kell részesíteni és gondoskodni kell orvosi ellátásáról.

4.8.7. Nyergeléskor a hevedert meghúzni csak a lónak az állásból való kifordítása után szabad.

4.8.8. Kisebzett, elcsigázott vagy beteg lovat nem szabad megnyergelni.

4.8.9. Mén nyergelése és kantározása során ügyelni kell arra, hogy az állat ne érjen a mellette levő ménhez.

4.8.10. Fialat méncsikó nyergelése, szerszámozása, ki- és befogása csak úgy végezhető biztonsággal, ha e műveleteknél segítő személy is jelen van.

4.8.11. Ha a mén hevederiszonyban szenved, annak hevederét csak megvezetés (járatás) után szabad meghúzni.

4.8.12. A mének járatása kétoldali vezetéssel történjen, 3 m-es távköz tartásával.

4.8.13. A mén kocsiba tanítása fokozott figyelemmel, közfa és szájkosár használata mellett történjen.

4.8.14. Ha a ménnek összemarakodnak, azok szétválasztása vízzel való leöntéssel végezhető.

4.8.15. A mént próbáltatásra vagy fedezésre, rövid kantárszáron kell felvezetni.

4.8.16. Kancát próbáltatni csak az előírt méreteknél megfelelő próbafal mellett szabad.

4.8.17. Ideges mént próbáltatásra vagy fedezésre két személynek kell vezetnie.